

[Elsa-Merete Ross.]

I England er det civile arbejde ikke organiseret af regeringen, men der er bestemte arbejder inden for visse områder, som militærnægterne efter eget valg beskæftiges ved. Desuden ville det angående internationalt hjælpearbejde være praktisk at få oplysninger om, under hvilke betingelser man i England f. eks. lader kvækerne påtage sig opsyn med og indberetning af militærnægternes arbejdsforhold under internationalt hjælpearbejde.

Yderligere ville det være meget oplysende at få et resumé af de forordninger, der i 1961 er trådt i kraft i Vesttyskland for den Ersatzdienst, erstatningstjeneste, som militærnægtere dér skal anvendes til. Det er jo muligt, at det, jeg har set meddelt fra Bundesministerium für Arbeit und Sozialordnung, ikke er helt korrekt. Men efter den oplysning, jeg har fået, skal den tyske civile erstatningstjeneste foregå inden for rammen af forskellige anerkendte organisationer og institutioner som f. eks. sygehuse, plejehuse og andre forsorgsinstitutioner, som nu vil blive anerkendt af arbejdsministeriet. Den tjenesteplygtige kan selv fremsætte en anmodning om at måtte gøre tjeneste i en bestemt af disse anerkendte organisationer. Militærnægterne vælger til varetagelse af deres interesser inden for tjenesten en tillidsmand. Gør de tjeneste enkeltvis eller i grupper på mindre end 5, skal der Betriebsrat eller Personalrat — mon det ikke svarer til henholdsvis driftsleder og personalekonsulent? — tage sig af dem. De unge er forpligtet til at gennemgå en vis uddannelse, hvis det arbejde, de sættes til, kræver særlige forudsætninger. De må kun nægtes bibeskæftigelser, hvis disse skulle hindre det tjenstlige arbejde eller stride mod tjenstlige krav. Tjenestetidens varighed er den samme som inden for militæret. Lønninger og andre ydelser, som familiebidrag o. lign., fastsættes efter de tilsvarende militære regler. For de to årgange 1937-38 regnes der med i alt 2 400 militærnægtere, af hvilke 800 nu er indkaldt.

Selv om der er adskillige andre lande, der har en anden ordning end vi for militærnægternes arbejde, mener jeg det kunne være tilstrækkeligt at se på forholdene i de tre omtalte NATO-lande. I Holland og

England har ordningen været gældende i mange år, og de må derfor have grundige erfaringer, som vi måske kunne drage nytte af. Vesttyskland har ganske vist endnu ikke erfaringer, men det ville være interessant at blive gjort bekendt med de principielle synspunkter, der ligger til grund for den ordning, de har valgt. Hvorfor har de valgt en ordning, der ligger nogenlunde på linje med den hollandske og ikke en ordning som den danske? Hvordan har de tænkt sig at klare disciplinspørgsmålet, som vi mener kun kan løses ved at holde de unge samlet i lejre?

Jeg ønsker dette materiale frem, fordi det jo ikke er udelukket, at udvalget snarere kunne tænke sig en revision af danske militærnægternes arbejde i retning af den hollandske, engelske eller tyske ordning fremfor den, som er foreslået i det foreliggende lovforslag. Fordi vi har haft en ordning med lejre i 40 år, er det jo ikke givet, at det er den eneste tænkelige ordning her i landet.

Desuden ville jeg finde det lærerigt, hvis indenrigsministeriet kunne finde ud af, hvad militærnægterne koster de pågældende lande. For Hollands vedkommende ville jeg være tilbøjelig til at mene, at de ikke er en udgift, for så vidt som de bruges i arbejde for regeringen. Vor ordning er ikke helt billig. For finansåret 1950-51 kostede det 860 000 kr. at holde de daværende lejre i gang. Jeg husker ikke antallet af militærnægtere det år, men i 1952 var der 370. På finansloven i år er opført 819 885 kr. Heraf går de 376 385 kr. til honorar og medhjælp. Da belægningen er gået ned og kun omfatter ca. 65 mand, er der på denne post en væsentlig besparelse. Efter min udregning skulle en militærnægter således for tiden koste 12 613 kr. om året. Af regnskabet er det, så vidt jeg kan se, ikke muligt at finde ud af, hvilken værdi de værnepligtiges arbejde i skovene repræsenterer, eller med hvor stort et beløb skovenes budget aflastes.

Angående nedsættelsen af tjenestetiden har argumentet jo altid været det, at det ikke skulle blive for tilløkkende at blive militærnægter. I Holland er tjenestetiden for civilarbejderne 12 måneder længere end den militære tjenestetid. I Tyskland er tjenestetiden derimod den samme, og dog